

BESLUT

2020-06-22 Dnr: 20/00587

SAKEN

Svenska nyheter, SVT1, 2020-02-14, inslag om en sverigedemokratisk politiker; fråga om opartiskhet och saklighet samt respekt för privatlivet

BESLUT

Inslaget frias. Det strider inte mot kraven på opartiskhet och saklighet eller bestämmelsen om respekt för privatlivet.

INSLAGET

Inslaget handlade om en utställning om nazism på stadsmuseet i Norrköping som lett till att Sverigedemokraternas (SD) styrelse i Norrköping polisanmält stadsmuseet för ärekränkning. Efter en introduktion där ett inslag från *SVT Nyheter Öst* visades sa programledaren följande.

Finns det nazister i Norrköping? Heil Hitler då! Ja! Det verkar ju finnas nazister överallt nuförtiden. Big Brother har redan slängt ut två deltagare för judehat och då började det sändas för fyra dagar sedan. Men det verkar faktiskt inte finnas så himla många nazister i Norrköping för museet kände sig tydligen tvungna att dryga ut utställningen med folk som *inte* var nazister.

Därefter spelades ett inslag från *Ekot* upp där det sades att en två år gammal tidningsartikel med en bild på SD:s styrelse i Norrköping förekom i utställningen. Samtidigt som en bild av en tidningsartikel med rubriken "SD-politiker utreds för inlägg på nazistsajt" visades sa programledaren följande.

Det var den här artikeln som hade hängts upp. Den handlar om att en SD-kvinna i Norrköping utretts internt efter att flera gånger skrivit bland annat "hell seger" på nazistiska sajter. Vi får inte säga vad hon heter men vi kan kalla henne för Heiliga Birgitta.

Efter att programledaren sagt detta visades en manipulerad oljemålning av Heiliga Birgitta som gjorde en Hitlerhälsning. Programledaren sade sedan följande.

Problemet var att artikeln om Heiliga Birgitta var bildsatt med ett foto på SD i Norrköpings styrelse där Heiliga Birgitta inte satt. Hon satt ju på internet och listade ut hur "hela skiten" hänger ihop!

Efter detta visades ett foto av SD:s styrelse i Norrköping i bild. Därefter spelades en intervju med SD:s ordförande i Norrköping upp där han bland sa att han inte var så insatt i SD:s historia. Programledaren sa sedan att han kunde allt om SD:s historia och grafik med texten ”Grundkurs i Sverigedemokraternas historia” visades. Programledaren sa sedan följande.

Sverigedemokraterna grundades 1988. Det är fruktansvärt länge sedan. Det finns väldigt få bevarade källor från den tiden. Men vi har hittat ett fåtal. Partiet grundades av personer med bakgrund i bland annat nazistiska Nordiska rikspartiet och [namn på organisation]. Som satte upp sådana här härliga skyltar om att inte skända sin ras.

Samtidigt som programledaren sa detta visades en skylt från en högerextrem organisation. Inslaget fortsatte med att programledaren pratade om en tidigare revisor i SD som varit frivillig i Waffen-SS. Sedan spelades en intervju med SD:s första partiledare upp där en person i bakgrunden gjorde en Hitlerhälsning. Inslaget fortsatte med att ett videoklipp spelades upp där en tidigare vice ordförande i SD höll ett tal och gjorde Hitlerhälsningar. Inslaget avslutades med att programledaren sa följande.

SD rensade ju så sent som 2018 ut fjorton nazister ur ert parti. Det är fler nazister än alla andra partier har uteslutit tillsammans. Det verkar ju som att SD är bäst av alla på att utesluta nazister. Så [namn politiker] nu kan du historien och det betyder att du har två val. Antingen så tar du avstånd från den eller så omfamnar du den. Men då är risken rätt stor att du också blir utesluten.

ANMÄLNINGARNA

En anmälare, som är den SD-politiker som utretts internt och som i inslaget kallades ”Heiliga Birgitta”, anför att hon känner sig utpekad av inslaget. Anmälaren känner sig kränkt av att hon i inslaget kallades heliga Birgitta. Anmälaren anför vidare att hon kandiderade för SD år 2018 och att hon flera år tidigare hade varit inne på Nordfronts hemsida och skrivit kommentarer. Hon råkade då skriva ”hell seger” utan att veta betydelsen av uttrycket. Anmälaren anför att hon aldrig har hyllat Hitler och att hon inte är nazist eller har haft några nazistiska åsikter.

Tre anmälare anser att inslaget innehöll lögn om SD och felaktigt gav bilden av att SD var nazister. De anför sammanfattningsvis följande.

- Personen som gjorde en Hitlerhälsning i bakgrunden på en av bildsekvenserna i inslaget var inte Sverigedemokrat utan tillhörde en högerextrem organisation.
- Bildsekvensen från ett nazistmöte 1996 är inspelad efter att personen som medverkade i klippet hade lämnat SD. Klippet anspelade felaktigt på att hon var vice partiledare för SD när klippet spelades in och att SD är nazistiskt.

- Klisteretiketten som påstods komma från en politisk organisation trycktes minst två år efter att organisationen upplöstes 1986 och hade ingenting att göra med varken den politiska organisationen eller SD.
- SD:s första partiledare var förvisso med i Nordiska rikspartiet under ett par månader men var garanterat inte nazist och det var därför han lämnade partiet för SD.
- De fjorton personer som blev uteslagna ur SD innan valet 2018 var inte nazister, de hade haft kontakt med nazistiska organisationer i sin ungdom eller på något sätt haft kopplingar till nazistiska organisationer vid någon tidpunkt.

PROGRAMFÖRETAGETS YTTRANDE

Sveriges Television AB (SVT) anser att inslaget överensstämmer med bestämmelsen om respekt för enskilds privatliv och anför följande.

Svenska nyheter återberättade i inslaget konflikten mellan Norrköpings stadsmuseum och det lokala SD-partiet med dess ordförande i spetsen. I utställningen var anmälarens bakgrund och tidningsskriverierna 2018 en del av utställningen. Redaktionen påstod inte att anmälaren varit nazist, utan det sades att hon utretts internt i SD för att hon ett antal gånger skrivit bland annat ”hell seger” på nazistiska webbsidor.

SVT anser inte att anmälaren pekades ut för en större krets än de som redan kände till omständigheterna. Varken hennes bild eller fullständiga namn publicerades i programmet. Programledaren kallade henne ”Heiliga Birgitta”, inte Heliga Birgitta, och skämtade på så sätt om att hon skrivit ”hell seger” på nazistiska webbsidor.

I övrigt gjordes inga kopplingar mellan anmälaren och nazismen eller SD:s historia. Då konflikten mellan Norrköpings stadsmuseum och SD var aktuell ansåg SVT att det fanns ett nyhetsvärde i att kort visa och berätta om den nyhetsartikel som låg till grund för tvisten.

Att i ett satiriskt sammanhang skämta om inlägg anmälaren gjort på öppna sidor i sociala medier anser SVT inte innebära ett intrång i dennes privatliv.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

SVT ska utöva sändningsrätten opartiskt och sakligt samt med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen (13 § i sändningstillståndet). Enligt granskningsnämndens praxis gäller vida ramar för vad som får sägas i program som har en tydlig parodisk, ironisk eller satirisk karaktär.

SVT ska respektera den enskildes privatliv i programverksamheten om inte ett oavvisligt allmänt intresse kräver annat (15 § i sändningstillståndet). Bestämmelsen är avsedd att ge skydd för den personliga integriteten.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att *Svenska nyheter* är ett satirprogram och att programformen får antas stå klar för tittaren. Med beaktande av att det enligt nämndens praxis gäller vida ramar för vad som får sägas i ett satirprogram gör nämnden bedömningen att inslaget inte strider mot kraven på opartiskhet och saklighet.

Enligt nämnden gick anmälaren att identifiera i inslaget. I den bedömningen har nämnden beaktat de uppgifter som framkom i inslaget och att anmälaren nämndes vid förnamn. Nämnden konstaterar vidare att något uttryckligt påstående om att anmälaren var nazist inte gjordes i inslaget. I inslaget ironiserade programledaren bland annat över att anmälaren utretts inom SD för att ha skrivit på nazistiska webbsidor och hon kallades för "Heiliga Birgitta". Nämnden tolkar inte heller dessa uttalanden som en uppgift om att anmälaren var nazist. Nämnden anser sammantaget att de uppgifter som lämnades om anmälaren inte var av intrångskaraktär. Inslaget strider därför inte mot bestämmelsen om respekt för privatlivet.

Detta beslut har fattats av Dag Mattsson, Ulrika Hansson, Clas Barkman, Bo-Erik Gyberg, Gunnar Springfeldt, Kristina Åberg och Erik Fichtelius efter föredragning av David Claesson.

På granskningsnämndens vägnar

Dag Mattsson

David Claesson

Originalhandlingen med namnunderskrifter förvaras hos myndigheten.